

Ändring av detaljplan för Billnäs bruksområde samt detaljplan för Hagbacka och trädgårdsmästarskolan

- Bybornas åsikter och målsättningar

Plansamtal 2010 sammandrag /Pro Billnäs rf

Bakgrund

Under år 2010 har Pro Billnäs ordnat tre för allmänheten öppna samtalskvällar i Billnäs. Antalet deltagare var med varierande sammansättning 40-100 person per tillställning. Det här är ett sammandrag av bybornas åsikter, önskemål och behov gällande byns framtid och speciellt den pågående planläggningen. Åsikterna har kommit fram i diskussioner och grupparbeten.

År 2004 bekräftade Nylands delgeneralplan att Billnäs är ett viktigt område då det gäller att vårda kulturmiljön och landskap. Det har blivit klart att invånarna respekterar båda dessa. I möten har det kommit fram en allmän önskan om att områdets byggnads- och kulturhistoriskt värdefulla karaktär måste bevaras. Detta förutsätter även områdets status som en nationellt betydande bebyggd kulturmiljö.

Byborna uppskattar en lugn och trivsamt miljö. Fastighetsägarna i Billnäs med omgivning är bekymrade över att både trivsamt och fastigheternas värde kommer att minska om områdets karaktär ändras betydligt.

Områdets planläggning, utvecklande och inverkan av nya projekt som ger arbete och liv till bruket tas med glädje emot. Billnäs önskas vara levande året runt! Byn betraktas som en gemensam omgivning och den skall även planeras gemensamt – invånare, företagare och markägare som likvärdiga deltagare. Planläggningen skall främja boendemiljön och stöda alla företagare-s verksamhet och gemenskapen lika.

Invånarna som är delaktiga i planläggningen vill att följande observeras:

Nytt byggande

- På planområdet ska nybyggande övervägas grundligt. Speciellt områdets landskapsvärden skall tas i akt. På åkrarna bör inte byggas. Karaktär av miljön bör bevaras.

- I tillbygge för nya aktiviteter är det viktigt att ha skalan under kontroll i både mängd och storlek av byggnad. Nybyggande bör passa in i det traditionella industri- och lantbrukssamhället. Massivt tillbygge på brukets gamla industriområde som uppkommer i det avtal som offentliggjorts, som möjligen skulle passa in i en stadsmiljö, är överdimensionerad.

- Ändring av brukets användningssyfte och reparation av gamla industribyggnader för service- och affärsverksamhet är ett bättre alternativ än tillbygge.

- Höjd eller placering av nybygge får inte täcka värdefull utsikt. Utsikt får ej ”blockeras”. Speciellt utsikt från vägarna över åkrarna och till gamla brukskärnan skall bevaras.

- Nya byggnader får ej dominera i landskapet. Nybygge får vara modernt men det måste ändå passa in i den gamla miljön. I nybygge av service- och affärsverksamhet ska för området typiska tegel-

och träbygge föredras (t.ex. glas- eller elementbygge anses inte passa till miljön). I detaljplanen bör finnas regler gällande byggnadernas utseende och material.

- I planen bör även fastställas att bullernivån av verksamheten ska hållas låg.

- Områdets historiska särdrag återspeglar lantbrukets, gamla industriområdets och bybornas liv tillsammans. Detta drag önskas få synas även i fortsättning.

- Flera av områdets företagare och markägare har behov av tillbygge och deras behov bör aktas jämlikat.

- Under planmötena söktes möjliga ställen för nybygge från kartan. På området hittades några ställen där nybygge ansågs komma i fråga. Sådana var till exempel platser där det har tidigare funnits byggnader (Nedre snickeriet, Berghäll). Även gårdsområdet med den så kallade siporex-hallen sågs som en plats där det skulle finnas möjlighet för tillbygge. Det föreslogs att siporex-hallen skulle kunna ersättas med nya byggnader om den inte i inventarien blir konstaterad som värdefull. Överhuvudtaget var det svårt att hitta byggnadsplatser. Åt stora byggnadsmassor hittades inga lämpliga ställen.

I alla diskussioner ansågs det att det är mycket viktigt att skalan av nytt passar in i miljön och traditionen. Att ha skalan av nybygge i kontroll är en av de mest betydelsefulla metoder att skydda den värdefulla miljön och påverka områdets intryck.

I projekt gällande byggnads- och repareringsarbete av motsvarande kulturellt värdefulla gamla industriområden har man försökt tänka på inverkan på landskap eller stadsmiljö redan i planläggningen. Till exempel vid Verkatehdas i Tavastehus bildar nybyggandet mindre än 20 % av allt byggande och vid Finlayson i Tammerfors är motsvarande andel 25 %. I samma relation skulle nybygge på Billnäs gamla industriområde vara (beroende hur man räknar) max. c:a 2500-5000 m². Övannämnda objekt / exempel ligger mitt i täta stadsområden. Även naturen omkring gör Billnäs unik som plats. Svartån, åkrar och kullar mm utgör betydande naturvärden, som borde skyddas i stadsplanen.

Planen för deltagande och bedömning

I deltagande- och värderingsplanen för detaljplanen, före den sista ändringen 30.6.2010, nämndes i planläggningens målsättningar att: ”Det torde anvisas relativt lite nytt byggande på området” (”Uutta rakentamista alueelle osoitettaneen suhteellisen vähän”). Det är beklagligt att meningen togs bort från planen. Det är sorgligt att delaktiga eller ens ”planarbetsgruppen” inte blev informerade om förändringen. Pro Billnäs rf önskar att informationen och utvecklingen av planläggningen behandlas mer öppet.

Trafik

- Bland deltagarna i plankvällarna blev största samtalsämnet trafikarrangemangen. Trafikmängden och trafikarrangemangen har en betydande inverkan på hela områdets karaktär samt även för invånarnas trivsamt och säkerhet.

- Det behövs en utförlig trafikplan till ett större område än det som gäller detaljplanen.

- Även trafikförbindelserna utanför Billnäs kom med i diskussionen. Trafiklösningar i framtiden skulle kunna vara annorlunda (t.ex. av ekologiska skäl mindre privatbilkörning, helt nya trafikformer).

- Byborna och företagen undrar hurdana mängder av trafik kan tillåtas i byn och med vilka trafikformer (buss, järnväg) och vilka rutter för möjliga publik-/kundtransporter skulle kunna ordnas.
- Med hänsyn till invånarnas trivsamhet, naturskydd och den känsliga strukturen med gamla byggnader, bör trafiken på området inte betydligt öka.
- I planeringen bör tas i beaktande trafiken inom byn, till andra byar, bybornas vardags- och fritidstrafik, enstaka turister, turist- och kundtransporter, servicetransport (t.ex. specialbehov för ridstallet!) mm.
- Trafik på Hammarsmedsvägen och Billnäsallén bör lugnas ner – tung trafik bör minskas, den tillåtna hastigheten sänkas och vägen lagas säkrare och bättre fungerande för lätt trafik. En led för lätt trafik skulle behövas. I förverkligandet måste man beakta vägens och landskapets historiska värden. (Som ett alternativ en led för lätt trafik i samband med vägen 111 med förbindelse till bosättningsområdet.) För att sakta in hastigheten på trafiken en avsmalnad vägbit, inte fartbumpar – p.g.a. hästransport.
- På Bruksvägen finns det problem vid Billnäs skolan. Hastigheten på trafiken bör sänkas , farthinder behövs.
- Bruksvägen, Billnäsallén och Hammarsmedsvägen bör sänkas till deras ursprungliga nivå, som det föreslås i kulturmiljöprogrammet (2001). (Eftersom vägen höjts under årens lopp är skillnaden på några ställen över en meter)
- Även till Sjöängsvägen har det önskats farthinder.
- För lätt trafik bör skapas ett enhetligt säkert lednät både inom bruket och mot Karis och Klinkbacka. T.ex. gamla järnvägsbron till Åminnefors bör repareras för lätt trafik (utanför planområdet).
- Speciellt på brukets kärnområde bör fungerande gång- och cykelleder betonas.
- Friluftsrutter på området bör utvecklas så att de betjänar både bybor och turister. T.ex:
  - Lilla bron över ån bör bevaras som allmän led för lätt trafik
  - Mellan ovannämnda lilla bron och bilbron en gångstig på åns norra strand
  - Det har föreslagits en ny bro för lätt trafik antingen till kurvan på Sjöängsvägen eller till väst därifrån, mellan Villa Billnäs och tomt 2:1:
- Gällande gamla järnvägen bör en omfattande lösning planeras – eventuellt även gällande sträckningen utanför området som har stadsplan . Detta måste beaktas redan i nuvarande planläggning. Den gamla banvallen bör tas i användning som en friluftsled som sammanlänkar olika bruk och andra turistmål (t.ex. cyklande från det ena bruket till det andra). Det kom fram även en idé om museijärnväg med lätt trafik bredvid.
-
- Raseborg stad har en trafiksäkerhetsplan där även lederna för lätt trafik i Billnäs samt deras verkställningsplan finns.
- Bussförbindelse önskades tillbaka på sin tidigare rutt på Bruksvägen och Billnäsallén. Busshållplatserna måste bevaras.
- Trafiklösningar som gjordes vid ändring av detaljplanen för Billnäs industriområde borde

behandlas på nytt vid pågående planläggning. T.ex. den brutna förbindelsen mellan Bruksvägen och Köpmansgatan har visat sig vara en dålig lösning i praktiken. Även byggandet av Backvägen har visat sig vara omöjligt att verkställa.

Parkering

- Ingen massparkering på bruksområdet. Åkerlandskapet bör bevaras.
- Ej parkeringsområde vid Hammarsmedsvägen för att varken vägen eller gamla byggnader vid den tål ökande trafik.
- Parkering på gamla järnvägen nedanför Byggnadsapoteket medför problem då järnvägsbottnet används även som friluftsled. Den nya anslutningen i kurvan av Sjösångsvägen är farlig.
- Omfattande parkeringsområden vill man inte ha i landskapet. Tillfällig parkering på annars gröna områden anses vara möjligt. Det måste utredas om det är möjligt att ha bilar på åker tillfälligt utan att göra den till en offentlig parkeringsplats eller blir det nationellt värdefulla åkerlandskapet och/eller jorden förstörd.
- Ett parkeringsområde utanför planområdet, t.ex. i närhet av vattenreningsverket, nära omkörningsvägen, skulle lösa en del trafikproblem på bruksområdet (förbindelsetransport till området). Skulle det kanske vara möjligt att använda en museijärnväg, som det har länge varit tal om?
- Småskalig och tillfällig parkering skulle möjligen kunna äga plats även på saxfabrikens område eller på grönplanet mellan den nya och den gamla Bruksvägen, sydväst om Styria-hallen. Det kom fram även en idé om att ändra Styria-hallen till ett parkeringshus.

Natur, grönområde och rekreation

- Nuvarande åkrar skall bevaras gröna, och helst som odlade områden (tradition och naturvärde).
- Områden som alltid varit i bybornas gemensamma användning (t.ex. fabriksområdet, politiska hörnet, flaggberget och stranden vid kvarnen) önskas även i fortsättningen bevaras gemensamma, och öppna för allmänheten. Motstånd mot uppförande av staket och begränsning av genomfart finns.
- På planområdet bör finnas frilufts- och grönområde som lämpar sig för både bybornas och även andras användning. Området runt Järnmagasinet anses vara betydelsefull för bybornas gemenskap och det önskas att det behålls i allmän användning och ägo. Samtidigt kan det möjligen användas inom turistbranschen. Det finns flera möjligheter till användning av Järnmagasinet och stranden vid det. Området bör utvecklas tillsammans med byborna.
- Gamla simstranden mellan Järnmagasinet och Disponentvillan bör tas i användning på nytt.
- På Billnäs område finns det värdefulla ridrutter som har varit i användning årtionden. De är viktiga att bevara.
- Skogarna skall även fortsättningsvis behållas som allmänna grönområden och naturvärden i dem

skall bevaras.

- Planen för en fiskled i Svartå å och en kanotrutt med en upptagningsplats för kanoter bör beaktas i planläggningen.
- Strandskogarnas och åns naturvärden; rikedomerna av delvis sällsynta växt-, fågel och andra djurarter, är av stor värde för byborna. Dessa värden får under inga omständigheter äventyras.

Tilläggsinformation:

Mia Saloranta

Ordförande, Pro Billnäs rf

tel. 050-4085870

mia.saloranta@kotiseutuliitto.fi